UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ІНФОРМАТИВНИЙ ЛИСТОК УКРАЇНСЬКИХ ЗВ'ЯЗКОВИХ

Ч.4 30.вересня 1945

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

ОБЛИЧЧЯМ ДО РІДНОГО КРАЮ

Ми живемо в бурхливих, багатих на події, мінливих, як райдуга, переломових часах. На наших очах іде велетенське змагання світоглядів та систем. Держави виникають і зникають; народи пересуваються по всіх просторах світу, наче в часах мандрівки народів. Увесь світ дрижить у своїх основах, а серед мук, велетенських жертв і крови родиться у світі новий лад, нове життя.

Події, що відбуваються на наших очах, що потрясають та виводять із нормальних рейок життя цілих народів, захитують чим більш рівновагу поодиноких людей. Брак життьового розмаху, зневір'я, песимізм, заломання, у декого навіть дивна відмова від дії, получена із фантастичними часом плянами на майбутнє - це ознаки розхитаної духової рівноваги, які можна помітити серед української еміґрації.

Ясно, що при такому психічному наставленні наші вчинки та наша діяльність теж не завжди такі, як повинні бути.

Ми живемо серед чужого, часто ворожого середовища, в якому ми є часто навіть не дуже побажаними гістьми, з цього виводиться наше ставлення в кількох напрямах. Передусім це ставлення до альянтської влади, перед якою ми являємося репрезентантами українського народу. Альянти це для нас зовсім новий світ. Небагато відомо нам про них, але далеко менше знають вони про нас. Наш виступ та наша постава на еміґрації буде для альянтів мірило не тільки тієї частини українського народу, що живе тут, але й тієї, що живе на рідних землях. Будемо поводитися чесно - виборемо не тільки гідне становище для себе побіч з еміґрацією інших народів, але рівночасно видамо гідне свідоцтво для рідного народу. А будемо поводитися погано, то і до нас самих погано ставитимуться. Тому поводімся гідно, як личить членам великого українського народу.

До еміґрантських груп інших народів наше ставлення повинно бути приязне та коректне. Всі вони майже з тих самих причин, що й ми, не вертаються до батьківщини. І вони теж будитимуть з нашої поведінки увесь український нарід і такий осуд понесуть при поверненні у свою батьківщину між свій нарід.

Ніяких політичних спорів з громадянами інших народів не слід заводити, бо це діло не одиниць, а політичних чинників, політичних проводів - чи уряду. Непотрібне політикування одиниць викличе тільки непотрібні розколини поміж і так вже розсвареними групами поодиноких народів. Тримаймося ~~[illegible]~~ засади: своє любити, своє шанувати.

Наші відносини поміж собою диктуються нашою приналежністю до української національної спільноти. Всі ми діти одного народу та однієї землі, що жили під різними займанщинами. Кожна займанщина мала інші умови життя, інші можливості та інші труднощі і кожна залишила інше тавро на нашій душі. Через те не вважаймо себе кращими українцями від інших, не думаймо, що тільки ми любимо батьківщину та хочемо для неї добра, а інші ні. Кожний із нас має інші прикмети, але має й багацько інших хиб. Для творчої праці для на-

роду потрібні зусилля всіх його членів, тому стараймося вжитися в їх душу і зрозуміти отих наших братів, що може інакше, як ми або й зовсім неправильно розуміють цілі й завдання українського народу та української еміґрації. Підійдім до них з добрим братнім українським серцем. Не лайкою, а добрим словом та доброю радою чи поміччю підійдім до них, і тоді знайдемо спільну мову та відкриємо спільну ціль. А при всіх внутрішніх непорозуміннях та ґрунтах не виносім наших свар назовні, бо це ні для кого не цікаве, а до того кидає на нас лихе світло.

Та найважливішим чинником в житті кожної еміґрації є її психічне наставлення чи пак орієнтація. Еміґрант це наче рослина, вирвана із корінням із землі, де вона жила і розвивалась, та пересаджена в інше місце. Без сприятливого ґрунту та відповідних життєдайних соків, вона ледве животіє. Тим більше це відчувається в нашій сучасній еміґрації, яка примушена жити у специфічно важких умовинах.

Єдиною порадою на це - вдержання душевного єднання з рідним краєм. Ясно, що цього духового зв'язку не буде, якщо ми станемо на вічну еміґрацію. Наші всі думки та бажання, наші пляни, наша діяльність, наша праця та ставлення до земляків - мусить бути кермоване нашою любов'ю до рідної землі, коло якої обертаються всі наші думки, бажання та цілі.

До повороту до рідного краю, без огляду на те, коли він прийде - ми повинні підготовлятися. Бо від нас самих, від нашої духової та моральної постави залежатиме, чи будемо дійсно жити, як живі клітини нашого народу, які, хоч далекі від нього, можна кожної хвилини включити в процес будови і праці.

Наша постава повинна бути ясна і проста: не розгублені у перспективах далеких мандрівок за море, в чужі краї на вічне бурлакування, а усіма думками та душею звернені до рідного краю, готові повсякчасно до праці для нього, до повороту на рідну землю.

СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ

ДІЯЛЬНІСТЬ ТИМЧАСОВОГО ВСЕСТУДЕНТСЬКОГО ІНІЦІЯТИВНОГО КОМІТЕТУ.

На нараді 4.вересня в Мюнхені представники діяльних у сучасний мент студентських організацій та осередків намітили ряд мірпоприємств для організації українського студентства на еміґрації. В нараді взяли участь представники Українського студенського об'єднання в Австрії, Української студентської громади в Мюнхені, Референтури студентських справ у Реґенсбурґу, Референтури студентських справ у Плятлінґу та запрошені гості.

Виходячи з проблеми інтенсивного поповнення кадрів української інтеліґенції, нарада звернула увагу на конечну потребу встановлення зовнішніх зв'язків. Не зважаючи на ненормальні обставини 1939-1945 рр., студентські організації, що виникли в ці роки і що не мають правної основи для дальшого існування, все ж збагатилися певним організаційним досвідом і тому окремі члени їх проводів мають моральне право та обов'язок допомагати при творенні нових організацій. Тепер виникає потреба створити єдину еміґраційну студентську організацію, яка поділялась би всередині за принципом територіяльним та, по можливості, фаховим. Творити організацію на релігійному, ідеологічному й т.п. підложжях нарада визнала за недоцільне, навіть - шкідливе.

Політична робота організації виявилась би не в участі у праці окремих політичних угруповань, а в участі окремих студентів у громадській праці на користь усього суспільства та в теоретичному поглибленні всієї студентської маси політичних знань в академічних формах. Устрій організації - демократичний, повна свобода думки та переконань. Поглиблення знань, розвивання всебічности мислення - одне з основних завдань організації.

ТВІК /Тимчасовий Всестудентський Ініціятивний Комітет/ обрано тайним голосуванням із 5 осіб.

Праця ТВІК'у скерована передусім на підготову всестудентського конґресу /опрацювання проекту статуту, правильників, інструкцій тощо/. До компетенції ТВІК'у належить так само приміщення студентів у високих школах, поміч в організації та виховній праці окремих студентських клітин, матеріяльна допомога, видавання періодичного органу. Свої функції ТВІК повинен передати не пізніше, як 1.січня 1946 всестудентському конґресові або аналогічній нараді.

Важливою ділянкою організаційної праці є створення студентських клітин в усіх більших осередках, де скупчена здібна до студій молодь, передусім - в університетських містах.

У справі матеріяльної допомоги нарада передбачає притягти до співпраці старших громадян, провадити збіркову акцію, зв'язатися з усіма допомоговими установами тощо.

ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ

ТОВАРИСЬКА ВЕЧЕРЯ В НЮРНБЕРҐУ.

22.вересня в Нюрнберґу громада українців влаштувала спільну товариську вечерю. На вечері голова громади проф.Ф.Балицький виголосив промову, в якій сказав м.і.:

"Воєнні події під час другої світової війни спричинили нову велику хвилю української еміґрації, головно до Німеччини, але також до інших сусідніх держав. - Треба признати, що нова еміґрація, користаючи з досвіду старшої еміґрації і, звичайно, у співпраці з нею, зорієнтувалася в нових життєвих умовинах дуже скоро, схопила українське еміґраційне громадянство в організовану суспільність і розгорнула серед нього широку громадську працю, що її розбудовує та поглиблює витривало далі."

Схарактеризувавши коротко завдання, що стоять перед новою еміґрацією, промовець підсумував: "Мусимо бути передусім сильні духом і свідомі своїх здібностей. Таку самопевність можна здобути та й удержати тільки тоді, як будемо жити живим громадським життям, бо постійна самота ослаблює енерґію людини й підриває її душевні здібності!"

Наприкінці промовець звернувся до присутніх із закликом, щоб між нами не було нікого, хто "самолюбно заперся б самий у собі!" "Приходьте до домівки на товариські сходини, - закликав промовець, - користайте з бібліотеки, беріть участь у хорі, управляйте спорт, робіть собі спільні прогулянки, щоб ужити краси природи, словом - робіть усе, що ушляхетнює душу й тіло, а бережіться безділля й постійної самоти, бо одне й друге є для еміґранта небезпечним злом! Пам'ятайте, що тільки в гурті високо держатимемо на чужині наш український прапор і що тільки спільними силами вдасться нам знову здобути нашу дорогу батьківщину!

ЛІТЕРАТУРА Й МИСТЕЦТВО

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У ФЮРТІ.

23.вересня у Фюрті відбувся літературний вечір. Програму читання становили твори Ф.Балицького, В.Домонтовича, Я.Дригинича, І.Костецького та Ю.Шереха.

Українська література втратила фізично багатьох видатних поетів та письменників, роздавлених нелюдською машинерією війни. Але війна породила й нові літературні сили, провістила імена, яких ми не знали. Ми свідки того, як вони, народжені в бурі, зустрічаються тепер зі старшими братами пера, а вкупі з ними - зустрічають свого оновленого читача. Ще чути гуркіт повзів, ще мовчать друкарські преси, а вже письменники лагодяться на перші зустрічі між собою та з читачем.

На вечорі прочитано твори представників різних літературних поколінь.

Віктор Домонтович, єдиний прозаїк поміж неоклясиками, учасник сходин Миколи Зерова, Рильського, Драй-Хмари, Филиповича, Юрія Клена, у своїй творчості невхидьний змагач до европейського рівня української прози. Місто, наукова й мистецька інтеліґенція - переважні герої його творів. Його мова сухувато чітка, його психологізм - хірургічно-пильний, а притаманна йому прихована іронічність здалека нагадує одного з найкультурніших і найстриманіших письменників нашого сторіччя - Анатоля Франса. Домонтовичеві належать романи "Дівчина з ґедмедиком", "Без ґрунту" та інші. На вечорі читано уривок з недрукованого "Доктора Серафікуса".

Ярослав Дригинич - поет із кола варшавського "МИ". Три його видані збірки "Сонцеблики", "Відчиняю вікно" та "Різьблю віддаль" позначено шуканням образів і ритмів мінливих та гострих, здатних відтворити нервову й рухливу психіку людини сучасного міста в її сприйманні міста, міського побуту, міської жінки. Дещо споріднений з пізніми французькими символістами, він водночас завжди своєрідно-український, свій. Слухачам продемонстровано кілька поезій Дригинича.

Коли Дригинич у шуканні нового, то Федір Балицький - автор українського перекладу геніяльного "Маю" Махи - під владою старих традицій, часом ще Міцкевичевих, частіше - наївно-поверхових, але прочутих "Розсипаних перлів" Василя Пачовського. Любовні пригоди, краса природи, сум за батьківщиною - таке звичне коло його тематики, такої ж традиційної, як і словник, і форма його поезій.

Воєнне покоління не знає цієї традиційности, цього - хоч і відносного, - але все таки спокою. В літературу штовхнула його війна, розриви й провалля свідомости, руїна міст і сіл, смерть, що чигала на землі й сіялася з неба. Два письменники цього покоління - Ігор Костецький і Юрій Шерех - зовсім різні, але спільне в них те, що спільне для всього покоління.

Ігоря Костецького не задовольняють звичні шаблони клясичної й бульварної прози. Він у романі "Троє глядять у дзеркало" і в оповіданнях своїх шукає вищої реальности - реальности людської свідомости. Не світ, як він існує сам, а світ як психічний рух, свідомість героя - як центр, де схрещуються промені й течії життя. Інакше, ніж звичайно, має бути збудована фраза, незвичні, незатерті потрібні слова, щоб відтворити цей безперервний рух свідомости. Костецький росте з таких письменників, як Джойс, Дос-Пассос, Гемінґвей, але його герої - українські герої; і проблема українського або становлення українського в душі його героїв - центральна проблема його творчости.

Поезії Шереха - це ліричний щоденник війни, взятої, звичайно, не в даності звідомлень генеральних штабів, а в заломленнях ритму подій у людській душі. Тема руїни, тема ржавіння, плісняв'іння й загибелі - і тема мужности проходять через його вірші, тоді як ритміка їх і почасти й словник говорять про традиції мужніх і трохи суворих ямбів Миколи Бажана.

Програма, складена з творів п'яти авторів, не давала й не брадась давати суцільного образу сучасних літературних прямувань. Але майбутні мистецькі прямування нашої доби й складуться з таких індивідуальних заявок творити по-своєму, на право здобути, завоювати свого читача.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА.

Український Мистецький Осередок у ~~Фюрті~~ Нюрнберзі-Фюрті влаштовує наприкінці грудня у Фюрті виставку українського малярського та народного мистецтва. Діловий комітет виставки закликає всіх українських мистців окупованих зон Німеччини, а також приватних посідачів різнородних предметів усіх форм української мистецької творчости /картини, різьби, деревні вироби, килими, вишивки, костюми, кераміка, фотографії й т.п./ до ласкавої участи й співпраці в уладжнні виставки.

ОРКЕСТРА У ФЮРТІ.

При культурно-освітній комісії Українського Представництва у Фюрті організується духово-струнна оркестра під керівництвом фахового капельмай-

стра. Незаняті музики всіх родів інструментів можуть зголошуватись до оркестри. Зголошення й запити звертати до Бюра Українського Представника у Фюрті /Маріенштрассе 4/I, для культурно-освітнього реферату/.

СПОРТОВІ СПРАВИ

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ПРАЦІ РУХАНКОВО-СПОРТОВИХ ГУРТКІВ В УКРАЇНСЬКИХ ТАБОРАХ.

Хоч умовини еміґрації не сприяють плянуванню, але організатори руханково-спортових гуртків повинні складати пляни на довший час. У нас є занадто мало виховних чинників. Тому, використовуючи нахил молоді до змагання, треба втягти її до руханково-спортових гуртків, що мали б виразну виховну настанову. А при вмілому веденні момент розваги буде теж забезпечений. Отже, після вправ з відбиванки або копаного м'яча треба для розвитку м'язів і заспокоєння їх робити кільканадцятихвилинні руханкові вправи, закінчуючи їх впорядом для вироблення дисциплінованости. Згодом те саме робити й перед вправами, починати й кінчати вправи точно, від неприсутніх вимагати пояснень. Щоб запобігти перерозвиткові м"язів ніг у копунів, треба запровадити для них вправи з боксу, можливо використовуючи для проводу чужинецькі сили.

Бажані турніри з відбиванки й кошівки між блоками, групами віку, а далі з ближчими таборами. Тепер, восени, слід вправлятися з бігу навпростець і лісом, а при кінці осени урядити змагання в дружинному марші й бігу навпростець. Для слабших осіб треба організувати руханкові вправи. Змагання бажано пов"язувати з національними річницями тощо. Спортові дружини повинні брати участь у загальних імпрезах. Впоряд треба пов"язувати з вивченням маршових пісень, - загалом пройняти спорт виховними моментами. Дружина повинна, не зважаючи на те, що до неї входять різні люди, відчувати себе як єдину спільноту.

Для всього цього гурток треба поділити на секції: легкоатлетичну, копаного м"яча, відбиванка, боксу, нарешті відчитову й прогулькова-краєзнавчу тощо з тим, щоб кожна мала вибраного активного відповідального провідника. А самий гурток треба оформити як таборовий за додоним до цього правильником для "руханково-спортового гуртка "Січ".

ЗАГАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЇ

ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ПРАЦІ В НЮРНБЕРГУ.

Тисячі українських робітників на примусових роботах у нацистській Німеччині заплатили своїм життям: одні від непосильної праці, другі через масові екзекуції Ґестапо, ще інші від бомбардувань. Напр., у Нюрнберзі нараховують таких втрат 3л. 3000 чол. Були тут випадки, коли за один тільки наліт загинуло в одній фірмі 800 чол., а в другій - 500 чол. згоріли живцем у замкнених бараках, бо таборова сторожа стріляла по людях, коли ті хотіли рятуватися втечею. А скільки подібних жертв приніс український нарід у цілій Німеччині!

Для побудови в Нюрнберзі пам'ятника українським жертвам праці в Німеччині у Нюрнберзі-Фюрті утворився громадський комітет. Комітет звертається до П.Т. українських мистців, різьбярів, архітектів з проханням надсилати проекти пам'ятника, а ціле українське громадянство закликається вносити датки для цієї мети на адресу: Комітет будови пам'ятника в Нюрнберзі, Фюрт, Маріенштрассе 4/I.

ЗВІТИ З ДІЯЛЬНОСТИ УСД ЗА ВЕРЕСЕНЬ П.Р.

Організаційний реферат Бюра Українського Представника у Фюрті закликає проводи всіх підлеглих клітин УСД терену Нюрнберґ-Байройт-Вюрцбурґ надіслати місячні звіти з діяльности своїх УСД у вересні ц.р. - за впровадженою схемою /для організаційного реферату/.

ОГОЛОШЕННЯ: у перших числах жовтня розпочинається гімназійний курс /програма 5,6,7 та 8 кл. гімназії/ у таборі УНРРА. Приїжджі курсанти матимуть приміщення й утримання. Записуватися в Дирекції курсу, Ансбах, Ауберштр. 15 /українська школа/.

Комісія Допомоги Українському Студентству /КОДУС/
Ерлянґен, Університет.

До Українського Громадянства !

З новим академічним роком, що розпочинається в найближчих тижнях, знайшлося поверх 2.000 української молоді перед завданням розпочинати, продовжувати, або кінчати студії на тих високих школах, які можуть бути нам доступні.
Нашим обовязком подбати в тих тяжких і важних хвилях, щоб наша молодь не змарнувала часу, а використала його по змозі якнайповніше для своїх фахових студій в усіх ділянках знання. Щоб виповнити як слід це завдання, Комісія допомоги Українському Студентству/КОДУС/, що від років займалася справою допомоги в студіях українському студентству, рішила продовжувати ,в пристосуванні до сучасних обставин, свою дотеперішню діяльність, з тимчасовим осідком при Ерлянґенському Університеті.
Тимчасовий провід КОДУС-у, що складається з дотеперішніх членів краєвого й закордонного / у Берліні / КОДУС-у та представників зорганізованого українського студентства, буде згодом поповнений представниками українських високих шкіл та головних українських харитативних організацій.
Контролю грошевого діловодства буде сповняти окрема Контрольна Комісія, призначена на прохання КОДУС-у Проводом Української Кооперації.
Вже досі КОДУС зайнявся справою примішення нашої молоді на існуючих високих школах і полагоджував справи, звязані з високошкільними студіями, а тепер стоїть перед завданням подбати про фонди для забезпечення тої незаможної молоді, що незабаром буде могти розпочати свою працю на високих школах. Для цього КОДУС, як і давніше, звертається до Українського Громадянства з щирим проханням поспішити з грошевими жертвами для уділення українській студіюючій молоді стипендій та одноразових допомог і покриття інших видатків, звязаних зі студіями / гуртожитки, одяг, підручники, тощо / на високих школах.

Щоб облегшити акцію, висилаємо окремі збіркові листи та просимо зібрані суми передавати через свої місцеві громадські організації та доставляти до центральної каси КОДУС-у, що під цю хвилю знаходиться у Фюрті, Маріенштрассе 4/I.
Віримо, що Українське Громадянство, ще стільки разів зрозуміло добре вагу змагань української високошкільної молоді до осягнення належного фахового знання, і цим разом, хоч у дуже важких умовинах життя, простягне свою помічну й щедру руку українському студентству.

Ерлянґен, у вересні 1945.

За Тимчасовий Провід КОДУС-у :

Голова: п.р. Проф.Др. Зенон К у з е л я